

– консультаційні послуги (розробка інноваційних проектів і бізнес-планів, маркетинг, створення компаній);

– участь у міжнародних проектах підтримки підприємництва.

Існують у м. Харкові також випадки, коли бізнес-інкубатором називають структурні підрозділи ЗВО, наприклад, Бізнес-інкубатор ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, що декларує такий спектр послуг:

– консультаційну, організаційну та інформаційну підтримку бізнес-ідей та інноваційних проектів, що спрямовані на відродження та розвиток економіки, науки, культури та освіти в регіоні і країні загалом;

– технічну підтримку молодіжним бізнес-ідеям та проектам через залучення фінансування з різних джерел на їх реалізацію та інфраструктурне забезпечення підприємців-початківців;

– незамінний досвід роботи в команді, який потрібен стартапам-початківцям.

Цей бізнес-інкубатор орієнтує свою діяльність на студентів, аспірантів та молодих вчених ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, проводить масові відкриті онлайн-курси за тематикою розвитку підприємництва «Prometheus», що включає такі напрямки:

1) Як створити стартап.

2) Підприємництво. Власна справа в Україні.

3) Бізнес-англійська.

4) Маркетинг: розробка та продаж пропозиції цінності.

5) Вступ до Теорії обмежень та Процеси мислення як потужний підхід до управління бізнесом.

6) Фінансовий менеджмент.

7) Юридичні аспекти створення та ведення бізнесу в Україні.

8) Основи оподаткування в Україні.

Ці курси є перекладами англійських професійних курсів з провідних університетів світу на зразок Стенфордського університету з офіційного сайту <http://startupclass.samaltman.com> та України (наприклад, Києво-Могилянської бізнес-школи).

Слід відмітити, що різноманітні громадські організації, у тому числі бізнес-інкубатори, нерідко можуть об'єднуватися у асоціації, фундації та інші громадські об'єднання. Прикладом може служити Українська асоціація бізнес - інкубаторів та інноваційних центрів, створена ще 1998 р. та на цей час нараховує 18 юридичних та 57 фізичних осіб, в тому числі 5 іноземних членів, але навести приклад ефективності діяльності такого об'єднання, на жаль, не можливо.

2.1.2. Інноваційні центри

Діють у Харкові й інноваційні центри, які за своєю функціональною направленістю нагадують бізнес-інкубатори, проте у всьому світі можуть трактуватися по-різному. Наприклад, у Німеччині термін «інноваційний центр» є найбільш узагальнюючим та включає як бізнес-інкубатори, так і технологічні та НП. У країнах англосаксонської правової сім'ї інноваційні центри – це синонімічна назва бізнес-інкубаторів. Проте у Харкові інноваційними центрами називають і не зовсім бізнес-інкубатори. Такі суб'єкти виконують менше функцій, ніж бізнес-центр. Наприклад, Інноваційний центр ХНУ ім. В. Н. Каразіна створено як його структурний підрозділ для формування в університеті середовища, зорієнтованого на ефективне використання наукового, науково-технічного і технологічного потенціалу ЗВО з метою розробки, впровадження та промислового освоєння нової техніки, наукоємної продукції, технологій, матеріалів та інших продуктів інтелектуальної діяльності науково-педагогічних працівників, студентів та аспірантів; залучення до активної дослідницької діяльності у галузі високих та інноваційних технологій науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів університету; розвиток і впровадження інноваційних підходів і методів у навчальний процес.

2.1.3. ІТ кластери є доволі популярними суб'єктами інноваційної інфраструктури на території України. Харків також не став виключенням. В липні 2015 р. було зареєстровано Харківський кластер інформаційних технологій (Харківський ІТ кластер), ІТ кластер має КВЕД 94.99 «Діяльність інших громадських організацій, н. в. і. у.» як основний вид діяльності, що дозволяє широко трактувати можливість зайняття ними господарською діяльністю. Завдяки проведенню заходів на зразок тренінгів, курсів, воркшопів тощо ІТ кластер надає інноваційним підприємствам та усім бажаючим інформаційно-комунікативні, освітні, консалтингові послуги. Також ІТ кластер створив центр юридичної і правової